

Posudek vedoucího diplomové práce
Ján Tereba –Prezentace scénografického díla
Koncepční a prostorové řešení české expozice na PQ

Po celou dobu magisterského studia inklinoval Ján Tereba k aplikované scénografii. Zajímaly ho přesahy našeho oboru do jiných oblastí umělecké tvorby.

V úvodu textové části se sugestivně zmiňuje o své instalaci – inscenaci na téma zániku synagogy v Českých Budějovicích. Už z úvodu je patrné další směřování Jána Tereby.

V první části textu se pokouší definovat jednotlivé kategorie instalací. Jako první instalaci v dějinách označuje správně výstavu surrealismu v Paříži v roce 1938 inspirovanou Marcellem Duchampem.

Práce dále mapuje dílo několika významných tvůrců instalací, jako je Ilya Kabakov, Robert Morris, Lucas Samaras, Marina Abramovič a Allan Kaprow. Zmiňuje se o zakladatelském vlivu Josepha Beuysa na instalace a konceptuální umění vůbec. Podobně jako Marcel Duchamp je i Beuys zároveň velkou inspirací scénografů. Zajímavá je Terebova úvaha nad „vyprávěcím“ potenciálem obrazu Edwarda Hoppera „Noční okna – Night Windows“.

Další část se týká výstavnictví. Detailně popisuje a hodnotí Vojenské muzeum v Drážďanech Gorch Piekena a Daniela Liebeskinda a Galerii Benedikta Rejta v Lounech od Emila Přikryla. Zásadních příkladů dramaticky aktivního vystavování je ale celá řada. Je nutné zmínit Liebeskindovo Židovské muzeum a Muzeum filmu v Berlíně, Etnografické muzeum Quai Branly a Muzeum vědy v Paříži, památník a muzeum Yad Vashem Moshe Savdieho v Jeruzalémě, Gehryho Gugenhajmovo v Bilbao a řada dalších.

V úvaze o vývoji PQ popisuje a za zlomový bod považuje diplomant PQ 1983 a expozici NSR na téma Káti Kabanové Leoše Janáčka. Dále konstatuje a chválí myšlenku „vyjití „ scénografie z kamenných divadel. Dávno před tím byla na PQ prezentována a vysoce hodnocena práce Dogtroep z Holandska. Tato skupina nikdy pro kamenné divadlo nepracovala a byla obrovskou inspirací pro klasickou scénografii. Stejně tak je i scénografie inspirací pro řadu instalací.

Tereba nezmiňuje tradiční a zásadní spolupráci scénografů na nejrůznějších expozicích a muzeích. Tröster vytvořil slavnou putovní výstavu „Velká Morava“ a Výstavu českého skla v Moskvě, Pražák vytvořil českou expozici a Pavilon dopravy na světové výstavy v Montrealu, Svoboda spolupracoval na EXPO v Bruselu a já jsem pracoval na výstavě „Kde domov můj?“ v ulici na Příkopě a v paláci u Hybernů.

Diplomantem několikrát zmiňovaný termín „autorská scénografie“ má původ ve spolupráci Alberta Pražáka s Art Centrem na výstavách a zábavních parcích. Myslím, že každá scénografie, stejně tak jako režie je autorská (pokud není opaná).

Při úvaze o specifčnosti práce scénografa a scénografie je možné parafrázovat Marcela Duchampa „ Scénografie je vše, co se za ní prohlásí“ a Josefa Beuysa „Scénograf je každý, kdo se za něj prohlásí“.

Uvažování o expozici PQ jako o „Uměleckém městečku“ je velmi zajímavá.

Vlastní řešení české expozice na PQ 2019 má poutavá východiska a v kontextu letošního PQ mohla patřit k výraznějším instalacím. Zaujala mne možnost prezentace „zmražené“ a „roztávající“ scénografie. Na problém jaké objekty by se měly zamrazit, nedává diplomant odpověď. Chybí příklady. S vágně vyznívající koncepcí nebylo možné uspět. Dovedu si představit zamražené dokonalé a nerozpustné scénografické modely.

To co v práci chybí je specifikace technického řešení zamrazování objektů a regulování jejich roztávání.

Práci považuji za velmi kvalitní a doporučuji k obhajobě. Navrhuji hodnocení „C“.

Prof. Jan Dušek